

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE RS IN PREDSEDNIKA EVROPSKEGA SVETA JANEZA JANŠE NA IZREDNEM PLENARNEM ZASEDANJU EVROPSKEGA PARLAMENTA

Bruselj, 26. marec 2008

*Spoštovani gospod predsednik Evropskega parlamenta,
spoštovani gospod predsednik Evropske komisije,
spoštovani poslanke in poslanci,
gospo in gospodje,*

marčevsko zasedanje Evropskega sveta smo pričeli z nastopom predsednika Evropskega parlamenta, gospoda Hansa Gerta Poetteringa, ki je v svojem govoru ustvaril dobro podlago za razpravo in odločanje o dominantnih temah srečanja.

Te so bile tri: nadaljevanje gospodarske rasti in ustvarjanje novih delovnih mest, odgovor na podnebne spremembe in stabilizacija finančnih trgov. Dosežke zasedanja lahko povzamemo s tremi odločitvami:

- 1) zagnali smo ambiciozen, konkreten in modernejši triletni cikel Lizbonske strategije, ki nudi boljše ravnotežje med skrbjo za ljudi in okolje na eni strani ter konkurenčnim, na znanje optim tržnim gospodarstvom na drugi,
- 2) potrdili smo temeljna načela in časovni okvir za sprejem energetske-podnebnega svežnja,
- 3) opredelili smo nadaljnje korake za stabilizacijo finančnih trgov.

I. V novem ciklu Lizbonske strategije je dan poudarek predvsem na izvajanju reform

V zadnjem času smo pogosto priča zmotnim predstavam, da je razlog za naraščanje drobnoprodajnih cen in nestabilne finančne trge v šibkih gospodarskih temeljih Evropske unije. V resnici je obratno: Prav dokaj trdni temelji evropskega gospodarstva so razlog, da imajo negotovosti globalnega finančnega trga, cen nafte in drugih surovin za EU mnogo manjše posledice, kot pa bi jih imele sicer, če bi bili gospodarski temelji Evropske unije slabi.

Poglejmo nekaj gospodarskih kazalnikov: javnofinančni primanjkljaj se je v Evropski uniji od leta 2005 več kot prepolovil, javni dolg je padel pod 60-odstotno raven, gospodarska rast je v letu 2007 dosegla skoraj 3 odstotke, trg dela danes nudi 6,5 milijonov več delovnih mest kot pred dvema letoma. Ti rezultati so v veliki meri zasluga prenovljene Lizbonske strategije. So razlog za trezen ponos in večjo samozavest, ne pa tudi že za samozadovoljstvo. V času vse večje nepredvidljivosti svetovnega gospodarstva bi bilo zelo narobe zaspati na lovorikah in ne nadaljevati z reformami.

Ob zagonu drugega cikla Lizbonske strategije je Evropski svet zato poudaril, da moramo v novem obdobju, med 2008 in 2010, moči usmeriti predvsem v dosledno *izvajanje* reform. Oporo imamo v stabilnosti še naprej veljavnih Integriranih smernic in v sprejetih Specifičnih priporočilih, na podlagi katerih bomo države članice lahko prenovile in še hitreje uresničevale Nacionalne programe reform, s tem da prednostna

področja ostajajo ista: znanje in inovacije, spodbujanje podjetniškega potenciala, modernizacija trgov dela ter podnebne spremembe in energetika.

Za vsako od teh področij smo določili konkretne ukrepe, utemeljene v spoznanju, ki ga je Francis Bacon že pred štiristo leti povzel z znamenito sintagmo »**scientia potentia est**«. Znanje ima v evropski skupnosti danes isto ali celo večjo vlogo, kot jo je nekoč imel premog: je katalizator gospodarske rasti, strukturnega prilagajanja in socialne vključenosti.

- Na področju **znanja in inovacij** je Evropski svet zato uvedel »peto svoboščino«. Ta peta svoboščina bo odpravila prepreke za prost pretok znanj. Omogočila bo mobilnost naših talentov in odprt dostop do znanja in inovacij, ki bo v ustvarjalne procese pritegnil še več Evropejcev. Nove priložnosti za izkoriščanje evropskega raziskovalnega in razvojnega potenciala nudi tudi ustanovitev Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, ki jo je Evropski parlament potrdil pred dvema tednoma.
- Za krepitev **konkurenčnosti podjetij**, zlasti malih in srednjih, je Evropski svet predvidel ukrepe za lažje delovanje in hitrejši razvoj na enotnem trgu. Glede na to, da so mala in srednja podjetja največji delodajalec in pomemben motor raziskav in razvoja, je nujno, da jim omogočimo ustrezno zakonodajo, lažji dostop do virov financiranja in predvsem intenzivnejše sodelovanje pri inovacijah.
- Socialna dimenzija Lizbonske strategije je bila na tem Evropskem svetu močno poudarjena. Mislim, da zagotovo najmočneje doslej. Potrdili smo **pomen vlaganj v človeški kapital**. Z učenjem in usposabljanjem lahko odpravimo neenakost in revščino, zmanjšamo brezposelnost pri mladih, ustanovimo nova in boljša delovna mesta ter olajšamo prehod v gospodarstvo, temelječe na znanju. Komisijo smo zato pozvali k pripravi pregleda potreb po znanjih v Evropski uniji do leta 2020. Države članice smo se hkrati zavezale k postopnemu izvajanju skupnih načel prožne varnosti, povečevanju socialne vključenosti in konsistentnemu povezovanju gospodarskih, zaposlovalnih in socialnih politik. V sklepih, ki smo jih sprejeli, se odražajo tako stališča Evropskega parlamenta kot evropskih socialnih partnerjev.
- Znanje je ključnega pomena tudi pri soočanju s **podnebnimi spremembami**. Samo z novimi tehnologijami bomo lahko izpolnili ambiciozne cilje, ki jih je sprejel že lanski spomladanski Evropski svet. Strateški načrt za energetske tehnologije predstavlja osnovo za koordinirane evropske politike na tem področju in te bodo podprle eko in zeleno industrijo. Kot so nam pritrdili socialni partnerji na tripartitnem vrhu, ki je potekal ob robu Evropskega sveta, prinašajo podnebne spremembe priložnosti za vse, tako podjetja kot zaposlene. Samo eko-industrija, na primer, letno zraste za pet odstotkov in že danes zagotavlja 3.400.000 delovnih mest.

II. Energetsko-podnebni sveženj: dosežen je bil dogovor o temeljnih načelih in časovnem okviru

To je verjetno najbolj odmeven dosežek tokratnega Evropskega sveta. Potrjene so bile ambicije na področju podnebnih sprememb in energetike. Pomembno je, da smo že manj kot dva meseca po objavi svežnja 23. januarja dosegli soglasje glede dveh ključnih elementov za nadaljnjo obravnavo: temeljnih načel in časovnega okvira.

Voditelji držav članic smo se zavezali, da bomo dogovor dosegli do konca leta 2008 in s tem omogočili pravočasni sprejem svežnja, vsekakor še pred iztekom sedanjega mandata Evropskega parlamenta. Spoštovani poslanke in poslanci, uspeh je tudi v vaših rokah. Le s pravočasnim sprejemom svežnja bomo upravičili pričakovanja evropskih državljanov in dali pozitiven signal našim partnerjem v svetu, še posebej v

luči pogajanj o celovitem post-kjotskem sporazumu naslednje leto v Kopenhagenu. To zadnje še posebej podčrtujem.

Evropski svet je potrdil tri temeljna načela, ki nas bodo vodila pri delitvi nalog in ciljev med državami članicami: 1) gospodarsko uspešnost in stroškovno učinkovitost, 2) solidarnost in pravičnost in 3) preglednost. Z veseljem opažam, da države članice na ta proces ne gledajo več zgolj kot na delitev bremen, ampak tudi že kot na novo priložnost za razvoj.

Dosežek Evropskega sveta vidim tudi v dogovoru o oblikovanju enotnega evropskega sistema za omejevanje emisij in trgovanje z njimi, ki bo nadgradil dosedanji sistem nacionalnih limitov.

Evropski svet se je soočil tudi z možnostjo, da v primeru neuspeha mednarodnih pogajanj pomaga energetske intenzivnim panogam v Evropski uniji, saj njihova selitev v države z nižjimi okoljskimi standardi ne predstavlja samo tveganje za izgubo delovnih mest v Evropski uniji, temveč pomeni obenem nevarnost za povečanje emisij toplogrednih plinov nasploh.

Pomembno mesto na agendi je zasedlo tudi vprašanje liberalizacije notranjega energetskega trga. Že ko je Komisija v začetku devetdesetih let objavila prvi predlog direktiv, je bilo jasno, da vzpostavitev enotnega trga ne bo mogoča z eno potezo, ampak da bo to dolgotrajen proces. Sedemnajst let kasneje, s pozivom Evropskega sveta k sprejemu političnega dogovora do junija letos, se približujemo cilju. Tudi tu bo okrepljeno sodelovanje z Evropskim parlamentom ključ do uspeha.

Stopljeni ledeniki, daljše suše in spremenjeni padavinski vzorci imajo neposreden vpliv tudi na geostrateške in varnostne interese. Poročilo visokega predstavnika Solane in Komisije o varnostnem vidiku podnebnih sprememb realno prikazuje stanje in tveganja za Evropsko unijo. To je prvi tak dokument, ki smo ga obravnavali. Evropski svet je poročilo podprl kot dobro podlago za nadaljnje ukrepanje.

Energetsko-podnebna vprašanja bodo rdeča nit vseh bližajočih se vrhov med Evropsko unijo in tretjimi državami oziroma regijami do konca junija 2008; in sicer: z Japonsko, Latinsko Ameriko in Karibi, Rusko federacijo in ZDA. Da bomo lahko govorili in delovali usklajeno, bo v prihodnjih mesecih potrebno nadaljnje zблиževanje naših stališč.

III. Finančni trgi – na poti k večji stabilnosti

V odziv na krizo na finančnih trgih je Evropski svet soglasno potrdil potrebo po štirih ukrepih: 1) povečanju preglednosti, 2) izboljšanju standardov vrednotenja, 3) okrepitvi bonitetnega okvira ter 4) izboljšanju delovanja trga in strukturnih spodbud.

Pozitivno vlogo pri zagotavljanju kapitala in likvidnosti igrajo tudi v sedanjih negotovih razmerah tudi državni premoženjski skladi. Vendar se ob ne povsem preglednih naložbenih strategijah novih dejavnikov porajajo pomisleki o morebitnih negospodarskih praksah poslovanja. Voditelji držav članic smo se zato dogovorili o pobudi o oblikovanju prostovoljnega kodeksa ravnanja za te sklade.

IV. Skrb za sosedstvo: Unija za Sredozemlje in nov razmislek o vzhodni dimenziji

Veliko pozornosti je požel dogovor o krepitvi Barcelonskega procesa. Bistveni dosežek vidim v tem, da smo razpravo, ki je bila prej nekako neformalna in zaprta ali omejena v zaprte kroge in neformalne kanale, umestili v institucionalne okvirje. V Barcelonskem procesu - Uniji za Sredozemlje bodo, po dogovoru doseženem na zadnjem Evropskem svetu, sodelovale vse države članice Evropske unije in ostale

sredozemske države. Glede na ustaljene prakse Barcelonskega procesa je povsem razumljivo, da bo Evropski parlament – nadvse pomemben dejavnik v Evromediteranski parlamentarni skupščini – ustrezno vključen v razpravo o nadaljnjih korakih.

Ker si slovensko predsedstvo prizadeva za uravnotežen pristop do sosedstva Evropske unije, želimo opozoriti tudi na vzhodno dimenzijo Evropske sosedske politike, ki se mora krečiti vzporedno s sredozemsko dimenzijo. Podrobnejšo razpravo na podlagi konkretnjšega predloga poljskih kolegov pričakujemo na junijskem Evropskem svetu.

V. »Če misliš eno leto naprej, posadi seme; če misliš deset let naprej, posadi drevesa; če misliš sto let naprej, uči ljudi.«

Spoštovani poslanke in poslanci,

tako na Tripartitnem socialnem vrhu kot na Evropskem svetu je prevladalo spoznanje, da noben ukrep sam po sebi ni učinkovit, če ga z ostalimi ukrepi ne povežemo v smiselno celoto. Hkrati pa tudi celota ukrepov, tako lizbonskih kot energetske-podnebnih, ni dovolj, če vsak izmed nas ne ozaveš njenega pomena in prispeva k njenemu izvajanju. Na dolgi rok pri teh temah ne gre za brezosebne ukrepe; gre za mnogo več, gre za temeljne premike: gre za spreminjanje navad oziroma našega načina življenja.

Konfucij je nekoč dejal: »Če misliš eno leto naprej, posadi seme; če misliš deset let naprej, posadi drevesa; če misliš sto let naprej, uči ljudi.« Skupaj se moramo naučiti bolj ustvarjalnega življenja. Naučiti se moramo hitrega kroženja znanja in okolju prijaznih navad. Najučinkovitejše učno sredstvo so dobri zgledi. Vlade držav članic smo se zato na Evropskem svetu zavezale, da bomo znižale porabo energije v svojih stavbah in voznih parkih ter do leta 2010 vsem šolam zagotovile hitro internetno povezavo.

Po marčevskem Evropskem svetu lahko rečemo, da je bila vsebina razprav in zaključkov posvečena resnično najbolj perečim vprašanjem evropskega aktualnega trenutka. Za sedmo silo to ni bilo najbolj atraktivno, vendar med uspehe štejem tudi to, da smo se uspeli izogniti nekaterim razpravam, ki so obetale odvratanje pozornosti od ključnih razvojnih problemov ne bi pa mogli doreči nobenih konkretnih rešitev. Tudi zaradi tega smo lažje naredili nekaj pomembnih korakov naprej. A čaka nas še veliko dela.

Hvala lepa.